

Børns nysgerrige lege med krop og seksualitet

RIKKE THOR, SYGEPLEJERSKE OG SEXOLOG SAMT LEDER AF SUND SEX SKOLEN FOR UNGE I SVENDBORG KOMMUNE. WWW.RIKKETHOR.DK.
ARTIKEL I "FAR, MOR OG BØRN" NOVEMBER 2010 - NR. 3 - 2010

I 2-3-4 års alderen bliver børn ofte mere opmærksomme på deres kønsorganer, de finder måske ud af, at det kan føles rart, at presse noget, fx en pude ind mellem benene, de gentager handlingen, og nogle får orgasme. De lærer nærvær, kropskontakt, samhørighed og kropssnydelse gennem lege med hinanden og udforskning af hinandens kroppe.

For barnet er det naturligt, at gå efter nydelse. Drengene finder hurtigt ud af, at voksne mænd står op og tisser, det føles rart at røre ved tissemanden, som også kan blive stiv... en sjov oplevelse, som han måske vil dele med kammeraten. Mange små børn lærer onani af hinanden, og mange opnår også orgasme. De kalder det ofte tissemandslege o.lign. Små piger får ofte ikke lov til at røre ved tissekonen når de tisser, "add ....du får tis på fingrene", har jeg hørt voksne sige, selvom fingrene jo under alle omstændigheder skal vaskes bagefter. Og små piger tror derfor ofte, at det er "klamt" – som mange unge piger siger til mig – at røre ved sig selv. Alligevel finder mange piger heldigvis ud af, at trykke en pude mellem benene eller at gubbe sig op ad et sofabein. Mange piger, og også nogle drenge, ved ikke i starten, at de kan bruge hænderne til at berøre kønsorganerne med, og vil ofte prøve samme stimulation som første gang, de opdagede at "det kildede" mellem benene. Heldigvis finder de fleste dog efterhånden selv ud af det, medens nogle enkelte børn "hyperonanerer", bliver ved i lang tid, da de ikke kan udløse spændingen. Den norske sexolog Thore Langfeldt (se nedenfor) fortæller, hvordan man, som forældre, evt. kan vejlede sådan et lille barn, der hele tiden gubber sig op ad "alle ting" ved fx at fortælle barnet, at det kan bruge fingrene, og vise dem, hvor stedet er. Mange vil synes, at det kan virke grænseoverskridende for dem selv, at skulle vise og fortælle barnet om disse ting, og det kan derfor være en ide, at man fx får talt med en fagperson eller læser sig til, hvordan man kan gøre det. Endvidere skal man jo altid fortælle kort og i barnets sprogverden, så det ikke bliver en masse voksne udtryk, man bruger. Husk, at for barnet er kønsorganerne bare en naturlig del af kroppen, det er os, der kan være med til at lægge tabuerne ned i dem.

Det er dog vigtigt, også at undersøge, om det KAN være fordi barnet fejler noget, der klør, fx svamp eller børneorm, så det kan blive behandlet. Man kan også nogle gange se denne adfærd hos børn, der er i en sorgproces eller mangler omsorg, de "trøster" sig selv ved hyppig tilfredsstillelse af kønsorganerne, og mangler måske mere nærhed og lyttende voksne.

Det er rigtig godt, hvis barnet tidligt bliver glad og fortrolig ved sin egen krop, og finder ud af at den kan give ham/hende nydelse. Når barnet er i børnehavealderen, kan det være vigtigt at sætte grænser for barnet fx, hvor og hvornår det er det er "tilladt" at røre ved sine kønsorganer. De fleste børn finder selv ud af, at det er noget "privat" som andre mennesker ikke har lyst til at se på, men nogle skal have at vide, at det skal forgå på eget værelse eller fx på toilettet.

En sundhedsplejerske fortalte mig om en episode med en mor, hvis lille dreng sad i alle timerne i børnehaveklassen og "pillede" ved tissemanden. Læreren i klassen vidste ikke, hvad hun skulle stille op, og sendte mor og dreng op til sundhedsplejersken. En enkelt samtale med moderen og drengen, hvor sundhedsplejersken talte med drengen om, "hvor dejligt det var at pille ved den, men når man gik i 0.klasse, så skal man gøre det hjemme på sit værelse", var nok til at drengen, moderen og læreren fik løst "problemet". Man skal ikke være bange for, at give barnet de grænser, men derimod tænke over at omtale det, barnet gør, som noget positivt, som man godt kan forstå, at det har lyst til.

Børn udforsker også hinandens kønsorganer i "doktorlege", "far, mor og børn" o. lign. Det er meget få børn, der overskrider hinandens grænser i seksuelle lege. Ligeledes er der meget få børn, der kommer til "skade" ved fx at putte noget ind i hinandens numser og andre kropshuller. Det er mere en angst, der sidder i os voksne. Børn har godt af, at lege ligeværdigt med hinanden, hvor de udforsker, lærer og leger.

Jeg har hørt flere voksne fortælle "forfærdet" om, at deres barn kom hjem og fortalte hvordan en anden i børnehaven ville have dem til at tage fx deres bukser af, og før man får lyttet til barnet, kan man hurtigt få lagt ordene i munden på barnet såsom: "føltes det ikke dårligt"? "hvem var det, der gjorde det"? "husk aldrig at lade nogen røre ved dig dernede" osv. I stedet er det en god ide, at give dig tid, lytte til barnet og observer, hvordan barnets reaktion er. Læg mærke til, om barnet fortæller om det på samme måde, som barnet ville fortælle om en anden situation fra børnehaven, det vil det højst sandsynligt, og så er der ingen tegn på, at det har taget skade. Vær glad for at barnet også deler den del af livet lidt med dig. Men undgå at udsperge og udfritte om alle detaljer, børn skal have lov til at have lidt "hemmeligheder", som de voksne ikke kender til i detaljer.

Børn med meget "overbeskyttende" forældre kan også få følelsesmæssige og seksuelle problemer senere i livet. Det kan også være, at barnet ikke ville være med i legen, men så lyt til, om barnet selv satte sine grænser og vær glad for det. Det viser, at barnet har lært at sige JA og NEJ. Husk endvidere, at mange taler meget mere med deres børn om at sige NEJ end at sige JA – og begge dimensioner – er lige vigtige, for at vi kan blive hele mennesker med accept af vores lyst og ikke lyst til kropsberøring og seksualitet, senere i livet. Det er altså også godt, hvis barnet har sagt JA til legen, fordi det synes, at det var sjovt.

Husk, at mange voksne kommer "op i det røde felt", hvis vi aner noget om grænseoverskridelser af vores børn, især hvis det har noget med seksualitet at gøre, selvom det ikke behøver at være tilfældet. Vi reagerer ud fra vores egne erfaringer i livet. Hvis vi, som voksne, selv har været ude for tabubelagt opvækst, fortællinger eller endda overgreb, så vil vi være meget hurtigere til at "se spøgelse" og være bange for overgreb i forhold til vores børn. I disse tilfælde, er det derfor vigtigt, at man arbejder med at få sin egne oplevelser bearbejdet, så man ikke overfører sin egen angst ubearbejdet til børnene. Men samtidig er det vigtigt at få talt med nogen fx sin sundhedsplejerske og personalet i daginstitutionen, om de tanker og følelser, man som forældre har, i forhold til ovenstående situationer, også hvis der er konkrete ting man er bange for. Det kan også være en god ide, at lave en aften for forældre og personale, hvor emnet mere overordnet tages op – evt. med oplæg fra en fagperson udefra.